

Szerkesztői iroda:

Streintz és Eschenlohr
könyvnyomdája.
Csak bérmentes levelek
fogadtnak el.
Kéziratok vissza nem
küldetnek.

Előfizetési díj

vidékre postán vagy hely-
ben házhoz hordva:
Égész évre 8.—
Félévre 4.—
Negyedévre 2.—

BAJAI FIGYELO

politikai hetilap.

Kiadó-hivatal:

Streintz és Eschenlohr
könyvnyomdája
Bódog-tér.

HIRDETÉSI DIJAK:

Egy 3 hasábos petit sor egy-
szeri megjelenésért 10 kr., 3-
szori 8 kr., 10-szerért 6 kr. fi-
zetendő. — Minden hirdetés
után 30 kr. bélyegdíj jár.
A nyiltér 1 petit sora 12 kr.
A hirdetési díj előre fizetendő.

MEGJELEN MINDEN VASÁRNAP.

A vasut.

Városunk országgyűlési képviselője, Latino-
vits Gábor ur, egy szűkebb körű társaságban hír-
szerint fontos nyilatkozatot tett az oly várva-várt
baja-szabadtai szárnyvasutat illetőleg. Ehhez ké-
pest a kormány által összeállított jövő évi költség-
vetésben „a budapest-zimonyi vasut mellékága-
zatainak” kiépítésére van felvéve előirányzat, s így
nyugodtak lehetünk a felől, hogy vasutunk a jövő
év folyamán kiépül.

Semmi jogunk a képviselő úrnak akár őszin-
teségében, akár információja helyességében két-
kedniünk. Mi ugyan körülbelül egy hónappal e-
zelőtt szintén minden kétséget kizáró forrásból ugy-
eltesítettünk, hogy a költségvetésben a baja-sza-
badkai vasútról egy árva szó említés sincs, de le-
hetséges, hogy informálónk a „budapest-zimonyi
vasut mellékágazatai” kifejezést nem úgy értel-
mezte, mint a képviselő úr, s innen a differenzia.
Nekünk fog a legnagyobb örömünkre szolgálni,
ha a képviselő úr s nem a mi tudó-itónk értelme-
zése bizonyul helyesnek; erre nézve azonban ma
véleményt sem mondhatunk, annál kevésbé, mert
a nyilatkozatnak csak hirtel jutott el hozzánk, azt
magát nem volt alkalmunk hallani.

Nem szemrehányásképpen mondjuk ezt, csak
tiszteltetjes véleményül, hogy helyesebb lett volna
a nyilatkozat tételre nagyobb nyilvánosságot
választani, mint a minő egy mindenesetre disze-
sebb mint nagy társaság, a melyben alig harmincz
igen kellemes férfiakból, a kik chic-kei tudják in-
ni a pezsgőt; de nem volt joga s természetesen
eszébe sem jutott, hogy a város közönségét rep-
zentálja. Sokkal alkalmasabb hely lett volna a
nyilatkozásra az iparosok által Zichy gróf tiszte-

letére rendezett banket, melyet a képviselő ur szin-
tén megtisztelt látogatásával. Innen nem volt kire-
kesztve a város egy tisztességes polgára sem s
össze is gyűltek közel kétszázan, majdnem mind-
annyian iparosok, tehát a lakosságnak éppen az az
osztálya, mely a vasut által legközelebről van
érdekelve. Itt közvetlen információt kapott volna
a város polgársága s nem kellene beérnie azzal, a
mit egy ételben, italban bő lakomáról hajnalban
hazatérő úri emberek beszélnek.

Igy tehát miután a nyilatkozat tartalmát sza-
batosan nem ösmerjük, nem is alkothatunk ítéletet
annak valódi jelentőségéről s nem tudhatjuk, vaj-
jon a kormány csakugyan teljesíteni fogja-e köte-
lességét, melyet a törvény rá rótt. E kérdés két-
séget kizáró megfajta iránt pedig a város pol-
gársága magától érthető nagy érdeklődéssel visel-
tetik. E kérdés nem egy part, hanem az egész kö-
zönség kérdése a képviselő úrhoz, mint a ki hir-
szerint alaposan informálva van. Legyen meg-
győződve, hogy e város polgárságában van annyi
értelmesség, hogy a vasut-kérdésből soh'sem en-
ged politikai pártokévé kovacsolni s általán politi-
kai meggyőződését nem fogja a „helyi érdek”
czége alatt gyakorolt presszióknak alárendelni. Nyi-
latkozhatik tehát egész őszintén, a nélkül, hogy ez
okból politikai párthiveinek akár megfogyásától,
akár szaporodásától kellene tartania. Arra kér-
jük, hogy mint képviselő s a kormánynál ben-
fentes ember, világosítson fel bennünket, miben áll a
vasut ügye. Ennek legalkalmasabb módja talán
egy írásos nyilatkozat lenne, mely a helyi sajtó
organumaiban kerülne nyilvánosságra. Válasszon
egyébként a képviselő ur, ha jobbnak látja, más
módot; de reméljük, hogy kérelmünket, mely —
el merjük mondani, — az egész közönség kérelme,
nem fogja visszautasítani.

A cigarette.

Az iparosok Zichy-banketjén történt. A halpaprikást
megettük s a peccenyét nagyon sokáig hozták. Zichy Je-
nő az előtte álló gyümölcsös fából szőlőt csipegetett, a
vele szemben ülő Drescher polgármester úr pedig ciga-
rettet hozott, azt a gróf ur elől elvett gyertyán meguj-
totta s fűtt istentelen nagy karikákat a vacsora kezdetén
levő vendégek szeme közé. Innen e ezek czime, s így
lett az a fűzős cigarette az egész vendéglátás rende-
zésének a symboluma.

Olyan rendezés volt ez, hogy tapintatlanabb kész-
akarva sem lehetett volna. Zichy Jenő és társai eljönnek,
hogy az országos kiállítás ügyében itt mozgalmat terem-
senek s a bajai alkerület végrehajtó bizottságát megala-
kítsák. Ez a dolog legközelebről a termelőket, — s mint-
hogy városunkban a mezőgazdasági termelés csak másod-
rendű gazdasági faktor, — első sorban az iparosokat ér-
dekelte. És történt az, hogy a nemes gróf és a többi jeles
vendégeink jöveteléről az iparosok jó része éppen nem,
a többi is csak az utolsó órában, s akkor is véletlenül ér-
tesült. Egy árva plakát nem hirdette, mi van készülöben;
sőt a polgármester ur azt is elmulasztotta, mire a mult
pénteki értekezlet által egyenesen utasítva volt, hogy a
helyi sajtó útján hívja fel a közönség figyelmét. Ezért
volt a fogadásnál mindössze 10—15 iparos. A megérkezés
után Jankovich főispán ur meg az ő suiteje körülvették a
vendégeket, s egész nap úgy szólván hermetice elzárva
tartották a közönséges emberekkel való érintkezéstől. Dél-
után végre elhozták őket a kiállítási értekezletre, a hova
eljött egy pár prókátor és doktor, no meg talán huszont
számbavehető iparos; a többi közönség bámész kívá-
ncsiakból került ki, a kik egyéb dolog híján eljöttek
megbámulni egy csomó híres embert. Nem sokáig bámul-
hattak. Az értekezlet után a vendégek ismét eltűntek a
plebs látóköréből s csak néhány pillanatra tűntek elő ismét,
hogy immel-ámmal piszkáljanak bele egy tiszteltükre
rendezett vacsorába. Mi történt azután velük, nem tudni,
mert a hol hir szerint megfordultak, onnan ki volt zárva
mindenki, aki nem tartozik a főispán cliquéjéhez.

Csoda-e ilyen körülmények közt, ha nem mulhatott
el kellemetlen incidens nélkül az a rövidke idő sem, me-
lyet vendégeink az iparosok körében töltöttek. Értem az

TÁRCZA.

Hasznos madarainkról.

Alig van ember, ki hivatásánál fogva oly szoros ösz-
szeköttségben állana a természettel, mint épen a gazda.
Ezért szükséges volna reá nézve, hogy az ott előforduló
jelenségekről nescsak tudomást vegyen, hanem azokat ta-
nulmányozza is; mert a legtöbb esetben csakis így képes
a reá nézve káros befolyásoktól megszabadulni vagy leg-
alább azok hatását mérsékelni.

A létérti küzdelem, a szó tágasabb értelmében véve
látszólag csendesen folyik le a természetben. Azonban
vajmi gyakran keservesen tapasztalja a gazda a végbe-
ment küzdelem egyik-másik nemének végeredményét!

A terjedő gyom, mely gabonáinkat elnyemja; a bil-
lió és billió spóra, mely a levegőben uszkálva keresi a ne-
ki megfelelő növényi s állati szervezetet, és ha ráakad:
az aransyárga kalász koromfeketévé lesz s a még tegnap
delezenen száguldó ménes, csendesen legelésző gulya tán-
torogva hull el; az apró rovar, mely nemes boraink tö-
keit tenyegeti végveszélylyel; az az egérszandókben
milliókra felszaporodott rágcsáló; az a de ki tud-
ná végigszámlálni, gazdaságunknak mennyi ellensége:
mind küzdenek a létért, az élehetőségért, és ha ők az erő-
sebbek, győzelmeiket ki sanyli meg jobban, mint a gazda!

Az ember azonban küzd a számtalan ellenséggel.
Küzd lassan, kitartással, felhasználva ellenük leghatalma-
sabb fegyverét: az ész! Ezzel szemben a toladó para-
zita válik gyengébbé, s e keserű küzdelemben a létért
utoljára is az ember lesz a győztes; kell is hogy legyen,
mert a természetben nincs irgalom, nincs protekció, ott
a gyengébbnek pusztulni kell!

Az emberek e nagy munkájában szövetséges társai
is vannak.

Sajátosság azonban, hogy míg az ugyszólva láthat-
lan ellenségeink pusztítására ezer és ezreket áldozunk, s
a felszaporodott, nagyon is látható s érezhető számban
megjelenők ellen fűző-fához kapkodunk: addig a szemé-

ink láttára működő, megfizethetlen jó barátainkat nem
hogy védelmeznők, hanem a legnagyobb könyelműség-
gel még magunk pusztítjuk azokat, vagy hagyjuk őket
pusztítani.

E jó barátaink — különösen nekünk gazdáknak
— a madarak legnagyobb része. S mit tesz a teremés ura
ez ingyen napszámokkal? Irtja, pusztítja őket; s ha az-
tán rovar, hernyó, egér és a jó ég tudja minő károk érik,
— előrántják az ur istent és jajgatva kérik: ugyau mivel
érdemeltük meg e csapást? A lamentáció pesze nem ér
semmit és bizony jobb volna helyette a természet nyitott
könyvében egy kissé buvárokodni vagy legalább — ha sza-
bad magamat ugy kifejezni — annak kivonatát: egy pár
jó szakkönyvet átlapozgatni, hogy jó barátainkat megis-
mernők!

A tanítézetünkben kikérülő gazdák sokat tehetné-
nek és kötelességük is tenni, hogy a gazdászati terén elter-
jedt számos balnézet megszűnjék. Megismertethetők tük-
bek közt a madarak hasznosságát környezetükkel, s oda
hathatnának, hogy azoknak ok nélkül, sőt reánk nézve
határozottan káros üldözésével egyszer már felhagyjanak.

Jelen felolvasásom czélja: önök figyelmébe a gazda
leghasznosabb madaraira felhívni, s ha érdeklődésüket e
fontos tárgy iránt csak fel is költethetem, ugy elértem
czéloamat.

A madarakat a különböző természetűdások külön-
bözőképen osztályozzák. Felolvasásomban egy oly beosztá-
st követek, mely nyolcz rendbe foglalja a madarak osztá-
lyát. E szerint a I. rendbe a futók (Cursores) soroltat-
nak. Ezek közül egyetlenegy faj sem érdekelvén bennün-
ket, áttérek a reánk nézve igen fontos II. rendre: az
énekelők (Oscines) rendjére. E rendet tekintve, azt mond-
hatjuk, hogy egy család sem található benne, amely csak
kárt tenne és hasznot ne.

A pintyek (Fringillidae) családjához tartozó pár
magevő, amelyek t. i. csak magvakkal táplálkoznak, sem
képez kivételt, mert ezek az év legnagyobb részén át
gyommagvat fogyasztanak, mivel vajmi kevés ideig táplál-
kozhatnak kultur-növények magvaival. Különböző tisz-
tán magevő e családban kevés van. Ilyenek például a
kenderikék (Cannabina), melyek fiaikat is magvakkal ne-
velik fel.

Vannak aztán olyanok is e családban, melyek ré-
szint magvakkal, részint rovarokkal táplálkoznak: ezek
azonban fiaiknak csakis rovarokat hordanak. Mint ilyet
az általánosan ismert tengeliczet (Fringilla carduelis) em-
líthetem meg, amely egy nagyon elterjedt gyom (a bo-
gáncs) magvainak pusztítása által is hasznossá teszi magát.

A pintyfélekhez tartozik a házi veréb (Fringilla
domestica) is, mely főleg ott van elterjedve, ahol a föld-
műveléssel foglalkoznak. Általánosan elterjedt nézet az,
hogy a verebek kártékonyak. Nem lehet tagadni, hogy
leginkább magvakkal és pedig gabonafélék magvaival
táplálkoznak s ennek folytán gyakran alkalmatlanokká
válnak. A gyümölcsféléket is megdézsmálják, s ezért ott,
ahol túlságosan elszaporodnak, üldöztesüik indokolt,
azonban vannak oly jeles tulajdonságai is verébbárutunk-
nak, melyeket figyelembe véve, kimondhatjuk: miszerint
a veréb több hasznot tesz mint kár.

Alig hihető, mily nagymennyiségű hernyót, rovar-
és rovaráczát hord össze csak egy pár veréb is fiainak
évenként, s e mellett maguk is mennyi hernyót, rovar —
péld. cserebogarat — fogyasztanak el e közben. Ha pedig
késő ősszel vagy még télen is megvizsgáljuk egy leltő
veréb begyét és gyomrát, ugy különféle gyommagvakat
fogunk abban találni. Belátható tehát, hogy az év nagy
részén át sok hasznot tesznek a verebek, s a haszon bizo-
nyára fölülmulja azt a kárt, melyet a gabona- és gyümölcs-
éréskor — tehát aránylag rövid idő alatt — okoznak.

Annak bebizonyítására, hogy mily hasznosak: nem
mulasztatom el közölni, mit Brehm kintő ornitholog ir
Nagy Frigyesről. E hatalmas király egyszer megharagud-
va a verebekre, elrendelte azok irtását; jutalmat tűzve
ki minden egyes megölt veréb fejére. Hozzá is fogtak a
jó németek, s az állam szép összeget fizetett a kiirtott bű-
nösökért. Hanem ennek az üldözésnek a következménye
csakhamar érezhető lön. A gyümölcsfákban annyi hernyó
rovar fejlődött: miszerint nem hogy gyümölcs, de még levél
se maradt azokon. A király — mondja tovább Brehm
— vissza is vonta parancsát és kénytelen volt távolabbról
verebet hoztatni, melyeket aztán a legnagyobb gonddal
oltalmaztak.

Ausztráliába is épen azért vitték verebet, hogy a
gyümölcsösökben a rovarokat pusztítsák.

Olay Lajos ösmeretes felszólalását. Kinos benyomást tett a vendégekre, szent igaz; de provokálva volt, de szükség volt rá. A provokálás története ez. A mult pénteki értekezlet megállapította, hogy a kiállítási gyűlést követő estén a vendégek tiszteletére közlakoma lesz. Természetesen mindenki úgy értette, hogy olyan lakoma, a melyen a polgárság is részt vehet. S ime kedden nagy bámulatra az a hír terjed el, hogy egy teríték ára 7 ft lesz, a mi azt jelenti, hogy az iparosok legnagyobb része ki van a bankettből zárva. Mégis Frankenberger Ferencz a ker. és iparkamara egyetlen bajai külső tagja fölment a polgármester úrhoz s tőle ívet kért, a melyen a lakomára aláírásokat gyűjtson. A válasz úgy hangzott, hogy a lakomán csak negyven személy vehet részt, a kiket a polgármester ur kiválogat. Ez határozottan az előértekezlet megállapodásainak a kijátszása volt; de a polgárság most már nem tehetett egyebet, mint hogy a maga erejéhez mért külön banketet rendezett. Nagyon is indokolt s nagyon is szükséges s volt tehát konstatalni, kik miatt jött létre a két banket furesasága, kik az okai a fogadás nagyon is szerény voltának általán az iparosok részvételestésének. Sajnáljuk vendégeinket, hogy ebben a kinos jelenetben részük jutott; de legyenek meggyőződve, hogy Olay föllépését az egész jelenlevő polgárság helyesnek és szükségesnek ösmerte, s hogy ezt a jelenetet nem ő s nem a polgárság provokálta, hanem a tapintatlan rendezés, meg az a gög, mely a maga plebejus ugorkafáját szivesen néző arisztokratáknak tügynek.

A tapintatlanságok, a balfogások egész sorozata az, mely nemesak a fogadtatás külső díszét szállította a minimumra, hanem — fájdalom — nagyon lehűtötte iparosaink a kiállítás iránti érdeklődését is.

Tisztán az ügytelenségnek jut-e itt szerepe, vagy a rosszakaratnak is, a felől mi rem vagyunk bizonyosak. De vannak, a kik határozottan állítják, (neveikkel, ha megkeresnek, szivesen szolgálunk,) hogy a boszantó tapintatlanságok készakarva követték el. Ennek a magyarázatját is adják a következő történettel. Zichy Jenő gróf még a tavaszon szándékozott Bajára lejőni, hogy a ker. és ipar-iskolák rendezése ügyében tett körútját itt kezdje meg. A főispán úrnak azonban volt valami privát tennésetű oka, hogy a nemes gróf lejövetelét ne ohajtsa. Iratott tehát Cziriusz tanfelügyelő által egy levelet, mely szerint Baján minden rendben van s a gróf ur itt nem számíthat a polgárok kellő érdeklődésére. Időközben a gróf s a főispán ur közt személyes rencontre is volt, mely a főispán ur mentegető felvilágosításával véget ért, sőt Jankovich ur a gróftól ennek fehérmegyei birtokán meg is látogatta s akkor alkalma nyílt őt személyesen is informálni. Ezért maradt el a gróf ur tervezett lejövetele egész mostanáig, midőn más küldetésben, mint a kiáll. orsz. központi bizottságának küldöttje jelent köztünk. Most tehát, mikor a gróf úrnak le kellett jőnie, a főispán ur törekedett igazolni, hogy annak idején csakugyan nem lett volna érdemes a bajai iparosokat meglátogatni. Ezért igyekezett a polgári elemet kizárni, ezért csináltott nagy banket helyett zártkörű kis lakomát, állítván, hogy neki Zichy gróf azt írta, hogy legyenek mentül kevesebben s ne borzassák fel a haját az örökös paprikással és turós csuszával. Mindezeket egész határozottsággal állítják; hogy kik, azzal igen szivesen szolgálunk privátim, mint-hogy a dologba oly részletek is bejátszanak, melyek nem valók nyilvánosság elé.

Kötelességünk volt ezeket elmondani minden harag és elfogultság nélkül, csupán azért, hogy kideríttessék,

A „Földmívelési Érdekeink“ című lap 1882. évi 296. számában olvastam, miszerint: „a temesmegyei gazdasági egyesület választmányi gyűlésén elhatározta, hogy a kereskedelmi miniszternek megküldje: rendelje el ország-szerte a verebek pusztítását, az elpusztítottakért jutalmat fiztven ki. Az egyesület e lépésre az ösztönözte, hogy a gazdák általánosan panaszkodtak Temes, Torontál, Krasó, Szörény és Arad megyékben, hogy a verebek óriási károkat tettek azonévi termésben.“

Hogy a miniszterium miként intézkedett ez ügyben, azt nem tudom; azt se látam, hogy valóban oly óriások-e a verebek által az említett megyékben tett károk, — hanem, szerény nézetem szerint, a verebek ország-szerte irása aligha több bajt nem okozna, mint hasznót. Epen a verebek ugyanis azon madarak, melyeknek életfeltételük a kulturához van kötve, s épen azért mindenütt az ember közvetlen közeiben teszik magukat hasznosakká — és pedig az év nagy részén keresztül — a rovarok és gyommagvak pusztítása által. Továbbá a verebek éppen szaporaságuknál fogva képesek a náluk ezerszerre szaporább és nagyobb számban fellépő rovarok kártékonyaságát részben ellensúlyozni.

Ha valahol tulságosan elszaporodnak a verebek, vajmi könnyű azok számát télen megkisebbiteni. Ekkor ugyanis tudvalevőleg csapatokba verődnek össze s rendszeren egy fán vagy sűvényen szoknak pihenni. Ilyenkor, vagy péld. ha polyvát hintünk eléjük és arra szálltak: egy pár göbcesesél közéjük tett lövés nagyon megrikítja soraikat. S ha tanulmányozzuk életmódjukat és nem előítéletek után indulunk, úgy bizonyára megelégszünk ez eljárással ott, ahol valóban alkalmatlanokká váltak s elvetjük az országos kiirtás eszméjét.

A czinkék (Paridae) családjához tartoznak erdeink és kertjeink leghasznosabb madarai. Ez élénk, vidám kis madarak fáradhatlanok a táplálkozásukra szolgáló hernyók, továbbá rovarpétek fölkeresésében. Télen úgy, mint nyáron a leggyorsabban kutatnak át ágat ág után, s e folytonos tevékenység, másrészt a táplálékul szolgáló eledel aprósága következtében óriási mennyiséget fogyasztanak el a petékből, rovarok és álcákból. Különösen

minő alap-okokra lehet visszavinni az iparos osztálynak kirekesztését oly férfiak köréből, kik az ő érdekében tisztelettel meg látogatásukkal. Lehet, hogy a fennebbi történet tévedés, (s azt ki lehet deríteni,) de tény, hogy a legutóbbi események után sok valószínűséget nyert. Akár egyszerűen ügytelenséggel, akár rosszakarattal is van azonban dolgunk, a közönség ez esetből is láthatja, milyenk azok az intéző férfiak, a kikre a város vezetése bizva van. Egy mágnáshatnám főispán, mikroszkopikus tehetséggel, még kevesebb tanultsággal, azonban annál nagyobb göggel; és egy polgármester, a ki tuskön-bokron át megy az után az üres tej után, mely a főispán ur vállai közé van ültetve. Nem a polgárság férfiai ezek, hanem a hatalom szolgálói, a kiknek kezében érdekeink megóva nincsenek. S ha belátta ezt a polgárság, a minthogy lehetetlen volt be nem látnia, mutassa meg mindannyiszor, a hányiszor törvényes alkalma kínálkozik, hogy nem oktan állat, melyet vontató kötélen vezethetni, hanem van öntudata és önzete, melylyel paczkázni nem lehet.

Az orsz. kiállítási alkerület megalakítása.

Az országos kiállítás ügyét városunk közönsége is méltó érdeklődéssel kíséri. Már régebben megalakult egy helyi előkészítő bizottság, mely egy időben tanácskozott is sokat, de hogy azóta mi történt vele, nem tudni. A mozgalomnak új fordulatot és elevenséget van hivatva adni az a látogatás, melyet Zichy Jenő gróf s vele több kitünő szakember, mint az orsz. kiállítási központi bizottság küldöttje, e hó 19-én, a bajai alkerület szervezése céljából, városunkban tettek. E látogatással oly események is kapcsolatosak ugyan, melyek a legközelebből érdekelt iparosok buzgalmat lelohasztani alkalmasak; de reméljük, hogy iparosaink néhány ember tapintatlanságai miatt nem fognak nemes törekvéseikből kizökenni. Sőt buzgalmuknak új tápot nyújthat az a nyilatkozat, melyet Zichy Jenő gróf az iparosok lakomáján tett. E szerint az ipartörvény revíziója legközelebb a törvényhozas elé kerül, s teljesen bizonyos, hogy az iparüzési jog *qualifikációhoz* fog köttetni.

A város közönsége egyedül lapunkból, az ott hallomás után közlötökből tudhatta, hogy e hó 19-én az orsz. kiállítási bizottság küldöttsége, élén Zichy Jenő gróffal, városunkba érkeztek. Egy tenyérnyi plakát nem adta tudtul, egy sornyi felhívás nem jelentette a történetendőkét. Nem csoda hát, ha igen csekély volt azok száma, kik a Budapestre érkezők fogadására a hajó-állomásnál megjelentek. A polgármester volt ott, meg egy néhány „ur“, több városi hajdú, s mutatóba egy-két iparos polgár is. A „Fiume“, mely a vendégeket hozta, több mint két órai késéssel csak 9^{1/2} órakor érkezett meg, s a parton állók eljenzései közt Zichy Jenő gróf, *Mudrony Soma* az orsz. iparregyesület igazgatója, *Szveteny Miklós* a budapesti ker. és iparkamara titkára, *Steinacker Ödön* orsz. képviselő, *Hüttl Treadar* budapesti porcellángyáros, és *Toldy Ferencz* min. fogalmazó, az orsz. kiállítási bizottság jegyzője szálltak ki belőle a parton állók éljenci közt. *Drescher Ede* polgármester röviden üdvözölte az érkezteket, mire Zichy Jenő gróf válaszolt szintén igen röviden. Ezután ki ki kocsiira ült, a vendégeket behozták a városba s magánházaiknál szállásolták el.

Déléltől 11 órakor a gróf úrnak az ipartársulatok küldöttjei tettek tiszteletet. Azután *Jankovich* főispánál volt ebéd, melyen a budapestiekén kívül Bácsmegeye küldöttjei: *Sándor Béla* főispán és *Schmausz Endre* alispán s néhány bajai notabilitás is résztvettek. Bácsmegeye másik két képviselője: *Deák Zsigmond* és *Késmárky Béla* szolgabírák nem voltak meglíva.

Az alkerületi bizottságot megalakító értekezlet, — a mint arról a közönség ugyancsak kizárólag lapunkból és máshonnan sehol sem értesülhetett, — d. u. 4 órakor volt kitűzve. A rendezés hiányossága itt még szembeszökőbben tűnt ki, mint a fogadásnál. A megjelentek száma fölmehe-

a peték pusztítása által válnak rendkívül hasznosakká, amiért is minden kertész és erdősz örömmel üdvözölheti őket területén. Nagyon ajánlatos volna: a cinkéknek télen tökespadávali vagy másként történő fogdosását eltiltani amely rossz szokás — mint tudjuk — általánosan elterjedt kedves foglalkozása a fiatalabb nemzedéknek, különösen faluhelyeken. Pedig csak egy cinke elfogása által egy pár százezer hernyó és rovar káros működésének engedünk szabad teret, ami aztán gyümölcseink és erdeinknek bizonyára nem válik hasznára.

A mi az e rendbe tartozó pacsirták (Alaudidae), billegetők (Motacilidae) és zenérek (Sylviidae) családját illeti, mely utóbbihoz tartoznak a rend legkitünőbb énekesei — péld. a fülemile, — szintén a legnagyobb kíméletet érdemlik meg; mert elmondhatjuk róluk, hogy a föltétlenül hasznos, tehát semmi kárt nem okozó madarak közé tartoznak. A pacsirta felék a vetések közt, a billegetők a nedves réteken, folyók partján, a zenérek pedig bokros helyeken, erdőkben teszik magukat hasznosakká a legkülönbébb rovarok s azok álcáinak, valamint apró hernyók, férgek, gyommagvak és bogycok fogyasztása által.

A rigók (Turdidae) családja is hasznos madarainkhoz sorolandó, melynek tagjai férggekkel, rovarok és bogycokkal táplálkoznak.

Még hasznosabb a most említettél a seregélyek (Sturnidae) családja. A nálunk hasznos közönséges seregély (Sturnus vulgaris) valódi védelmezője érdekeinknek, mezeinknek és jötevője nyájainknak, bizonyítja azt kedvező tápszerei: a háztalan vagy moztelen csigák, rovarok, férgek és háziállatainkon tartózkodó élősdiek — péld. kuláncs, — mely élősdiek kedvéért a seregélyek szivesen fölkeresik a legelő csordákat, gulyákat és jubnyájukat. Mivel e nagyon hasznos madár — vadásztörvényünk 12. §-a értelmében — tiltott időszak alatt is lehető szülők és gyümölcsökben: bátorodom Lenz híres ornitholognak egy érdekes számítását közölni, a mi talán heves kezdő vadász visszatartand azon olesó vadászdicsőségétől, hogy egy lővére 15—20 drbot elejtsen e közel bevaró és nagy csapatokban tartózkodó hasznos madárnál. „Egy madárnál sem lehet — mondja a fent nevezett tudós — oly könnyen

tett ugyan körülbelül százra; de ezek között nem volt huszonöt számba vehető iparos. A mi Baján, a hol a lakosság legnagyobb része iparüzésből él, rettenetes kicsiny szám. Az értekezletet *Jankovich Aurél* főispán nyitotta meg, kerékbetört stílussal mondvra el néhány általános frazíst a kiállításról és iparról.

Ezután *Drescher Ede* indítványozta, hogy az orsz. kiállítási központi bizottság, valamint Bácsmegeye küldöttjei hivassanak meg az értekezletre. A mi meg is történt.

Zichy Jenő és társai a közönség éljenci közt léptek a terembe, mire az értekezlet megalakult olykép, hogy elnökké Zichy Jenő választották, a ki viszont a jegyzői tennökökkel *Toldy Ferenczet* bízta meg.

Zichy Jenő megnyitó beszédében hosszabban beszélt az iparfejlesztés szükségéről. Hazánkban évenként körülbelül 400 millió megé ki külföldi iparezikkékkert s mintegy 160 milliónyi értékű iparezikk megországunkon keresztül keletre. Feladatunk tehát az, hogy először a saját piacunkat szerezzük meg a saját iparunknak, azután igyekezzünk gazdaságilag a kelet felé terjeszkedni, melyhez nemesak geográfiailag, hanem etnográfiailag is közelebb vagyunk a nyugati országoknál. Az eddigi orsz. kiállításoknak is megvolt a magok jó hatása az iparra. De az 1885-ki budapesti kiállítás az eddigieket messze felül múlja s a központi bizottság mindent elkövet, hogy az az ország gazdasági állapotát teljesen feltüntesse. Csakis így lesz lehetséges átpillantatunk hogy mink van és mink liányzik; s megítélünk, mi az, a mit fejlesztünk s a mit még megteremtteni kell. A vidék ép úgy érdekelve van ez által mint a főváros, s ő reméli a bajai polgároktól, hogy a kiállítás célját elő fogják mozdítani. Végül, miután az orsz. központi bizottság Baját egy alkerület központjává tette ki, felhívja az értekezletet egy végrehajtó bizottság megalakítására.

Schmausz Endre bácsmegeyi alispán, mielőtt a választás megtörténék, figyelmeztet arra az anomáliára, hogy Bácsmegeye területén csak három törvényhatósági joggal felruházott város jelöltetett ki alkerületi központul; ellenben Zombor, a mege központja, figyelembe nem vétetett. Indítványozta tehát, hogy Zomborban egy negyedik alkerület létesíttessék.

Frankenberger Ferencz mellékesen megjegyzi, hogy Zombor a budapesti ker. és iparkamaránál sincsen képviselve.

Sándor Béla főispán szintén ajánlja *Schmausz* indítványát, mire *Steinacker Ödön* megjegyzi, hogy annak valóítása nem ütközik akadályokba, miután a központi bizottság az általa proponált szervezetet a helyi viszonyok szerint módosíthatónak eleve kimondotta.

Az indítvány erre egyhangulag elfogadtatott s a bajai alkerület Baja városán kívül az almasi s a szántovai (1884. január 1-től bajai) járásokban állapítottat meg.

Az alkerületi bizottság megalakítására kerülvén a sor, *Drescher Ede* egy névsort hoz javaslatba. *Sándor Béla* az előterjesztett listában nem látja a megyének a bajai alkerülethez csatolt részzeit kellőleg képviselve s még három tagot hoz javaslatba. Az értekezlet méltányolva *Sándor Béla* felszólalását, a végrehajtó bizottságot következőleg alakította meg: Elnök *Jankovich Aurél*, alelnökök *Latinovics Ernő* és *Frankenberger Ferencz*, jegyző *Erdélyi Gyula*, bizottsági tagok: *Cserba János*, *Deák Zsigmond*, *Drescher Ede*, *Hüttl Ede*, *dr. Ivanovics Pál*, *Késmárky Béla*, *Laforech János*, *Lajli József*, *id. Latinovics János*, *Paukovics Ernő*, *Pintér Ferencz*, *bárá Rédl Lajos*, *Schnetzler Ferencz*, *Spitzer Benő*, *Szenczy Gyózó* és *Türk János*.

A választás megejtésével Zichy Jenő még egyszer lelkére kötötte a közönségnek a kiállítás ügyét s az értekezletet befejezettnek nyilváníttta. Miután még *Drescher Ede* megköszönte a küldöttségeknek, hogy látogatásával megtisztelt, az értekezlet szétoszlott.

Este 7 órakor jöttünk megint össze a Leitschuk féle vendéglőben egy rügtönzött banketre. Fel volt ugyan véve az előértekezleti megállapodások közé egy közlakoma is, azonban a megállapodások végrehajtásával megbízott polgármester ur közmegejtőzközésre úgy intézkedett, hogy csak egy zártkörű lakoma legyen, a melyen csak az ő bizalmasai vehetnek részt. Erről a polgárság csak

tanulmányozni: menyi hasznót hajt, mint a seregélynél. Ha első költésük kibúj a tojásból, az öregek délelőttönként minden három perczen eledelt visznek a kicsinyeknek, délután pedig minden öt perczen; délelőtt hét órat véve fel, 140 darab csigából álland a fészkekhez hordott zsakmány, vagy csiga helyett ugyanannyi rovar vagy hernyóból, délután pedig 84 drból. A két örege egy nap alatt 140 darabot számítva, összesen 364 csigát vagy rovar stb. fogyaszt el a család napjában. Ha a fiatalok kirepültek, úgy még többet elfogyasztanak; ehhez járul még a második költés, amely ha szintén kirepül a fészkekből, akkor egy-egy család tizenkét tagból álland; és ha közülök egy, óránként 5 darab csigát eszik meg, úgy a seregélycsalád naponta 840 drbot pusztít el. Lenz még tovább folytatja számítását; ezt én követni nem akarom, csak azt jegyzem meg, hogy tessék utána gondolni: mennyi ártalmas csigát, hernyót stb. fogyaszthat el naponként egypár ezerből álló seregélycsapat, amekkorát — azt hiszem — sokunknak volt már alkalma láthatni. Külföldön annyira belátják e madár hasznosságát, hogy a fikra s egyéb alkalmas helyekre mesterséges költőládákat szegeznek föl számukra. Mult évben történt szászországi kirándulásunk alkalmával több helyen volt alkalmam látni, hogy a kertek kerítése mellett — bizonyos távolban — pár ól magas póznák vannak leásva s a költőfészkek ezek végére erősítve, melyekben e hasznosságán kívül igen kedves, eleven madár egész otthonosan érezte magát.

A hollók (Corvidae) családjából a vetési varjura (*Corvus frugilegus*) akarom önök figyelmét felhívni, melynek káros és hasznos voltáról már nagyon sokat vitakoztak. A legjelesebb természetűdörös megegyeznek abban, hogy a kárt, melyet e madár okoz, sokszorosan fölülmúlja hasznossága által és ha előítéletekről menten bíráljuk meg, úgy bizonyára felhagyunk nem érdemelt üldözésével. Tény az, hogy az épen elvetett, továbbá a csirázni kezdő magvakat megdézsmálja s magam tapasztaltam, miszerint az éri kezdő tengerinek is igen nagy barátja; de ezen időszakok, mely alatt kártékonyvá válhatik, elenyészőleg rövidnek az egész évhez viszonyítva. Élelem, majdnem tíz hónapon át, a mezőgazda és kertész legnagyobb ellenségei: cserebogárpajor (drótféreg), meztlen

kedden értesült, s már-már egészen vissza akart vonulni, midőn Olay Lajos indítványára mégis elhatározta, hogy a polgármester nélkül és ellenére is rendez banketét. Tudomást nyert arról a főispán ur is s a rendező iparosoktól megkérdezte, hogy a banketről talán ők sem lesznek kizárva. A felelet természetesen nem lehetett tagadó, s ez az a „meghívás“, melynek az alapján később Drescher polgármester „vendégjog“-ra hivatkozott.

A banketre, az idő rövidsége dacára, közel kétszáz polgár gyűlt össze, úgy hogy a melléktermek is zsufolásig megteltek. Zichy Jenő gróf, a budapesti s a bácsmegeyi küldöttség tagjai, Latinovits Gábor, Jankovich Aurél és Drescher Ede társaságában, 7 órakor jelentek meg, mire rögtön megkezdtek az első fogás — halászlé — felhordását. Ennek elfogyasztása után Olay Lajos orsz. képviselő poharat emelt s a következő felkőszöntőt mondotta:

Méltóságos gróf ur! Melyen tisztelt vendégek, mint az ipar ügy vezérferriai Baja város polgáraitól illetve iparosaitól küldöttségileg azon megüdvöztető meghívást vettem, hogy önöket jelen díszes ünnepély alkalmából üdvözöljem. Nincsen e városnak egyetlen polgára, egyetlen iparosa, kinek örümtől nem duzzadt lelke csak hírére is annak, hogy önök mint az iparügy vezérferriai az iparos érdekek előmozdítása szempontjából e nemes várost látogatásukkal megüdvöztetik. Hiszen önök önfelelőző működésükkel nem csak az iparos polgároknak, hanem a hazának tesznek kitűnő szolgálatot, kétségtelen lévén, hogy a pénzügyi egyensúlyt főként az ipar és kereskedelem virágzóvé tétele által lehet elérni. Baja város polgárai mindent elkövetni iparkodtak, hogy tiszteljük minél fényesebb tanujelét adják, sajnos azonban az intéző egyének emberi gyarlóságai és tévedései folytán a polgárságnak alig nyílt alkalma, hogy ezt megtehesse. Csak tegnap délben vette a polgárság az én tiszteletteljes indítványomra saját kezébe a saját ügyet, és ez oka, hogy dacára a nagy számban megjelenteknek, a polgárság nagy része a lakomán sem vehetett részt. Fogadják azonban Méltóságod és a tisztelt vendégek az itt jelenlevő polgárok és iparosok által az összes polgárság hódoló, hálás köszönetének kijelentését, s azon óhaját, hogy az isteni gondviselés, a haza, az iparügy érdekében önöket sokáig éltesse. Eljen gróf Zichy Jenő, éljenek az iparügy vezérferriai!

Közvetlenül utána Zichy Jenő szólott. Nem sportból, nem is népszerűség hajhászásból foglalkozik ő az iparügyel, hanem mert meg van győződve, hogy hazánk gazdasági állapota csak az ipar fellendüléssel fordul jobbra. S reménye van, hogy ez meg fog történni, mert nálunk megvannak az ipar fejlődéséhez megkívántó feltételek. A fejlődés egyik akadályza az elhamarkodva hozott ipartörvény. Ezen is segítve lesz nemcsak a s a revidált törvényben, mint biztosan állíthatja, — a kvalifikáció kérdése az iparosok érdekeinek megfelelőleg lesz megoldva. A bajai iparosokat illeti.

Ezután Mudrony Soma beszélt rendkívüli nagy hatással. Most, mikor a Keleten újszólván mikroszkoppal keresik az államalkotó elemeket, nekünk sem szabad lemondanunk történelmi szerepünkről, a kik ezeréves állami életre hivatkozhatunk. A nemzeti fejlődés alapja azonban a vagyoni jólét; ezt előmozdítani vannak hivatva a termelő osztályok, különösen az iparosok. Az egyesek jólétéből van összealkotva a haza jóléte; s az iparosok érdeke a haza érdeke is. Legyen az iparosokban összetartás, hogy céljaikat elérhessék. Poharát az iparosok testületi szellemére, egyetértésére üríti.

Milasevits Márton a közpálya egy jelesére üríti poharát, a ki tokról-tokra emelkedve szerezte meg a királyi kitüntető bizalmát, a főispáni méltóságot. Élteni Sándor Béla bácsmegeyi főispánt.

Latinovits Gábor Baja városért, Toldy Ferenc a ma megválasztott alkerületi kiállítás bizottságért mondottak áldomást, Olay Lajos pedig Latinovits Gaborért ürítette poharát, mivel mint képviselő társával, soha egy politikai hitvalláson nem lehet, de akit személyileg mindenki becsülni kénytelen.

Vendégeink ezután eltávoztak, a lakoma azonban s a toastok tovább folytak. Különösen sok felkőszöntő volt Olay Lajosra, ki első felkőszöntőjével elégtelent szolgáltatott a polgárság megsértett önértetének.

esiga, földi glisza, kifejlődött eszebogár és ennek levélpuszító rokonai és végre egerekből áll. A cserebogarak — mint Neumann megfigyelte — egész rendszeresen vadásznak. Egy részük a fára repülve, ott lakmározik; míg más részük a fák alatt foglal pozíciót s a lehullt elenség között teszen érzékeny árákat. A cserebogárpajzokat és egyéb lárvákat s a földi gliszákat vagy a frisen szántott barázdában szedik fel, az eke után járva, vagy csőrüket a földbe furva, huzzák ki azokat; azért oly kopott a vetési varjú csőre s az orlyukakat körülvevő sörteszalak. A lárvák jelenlétéről finom szaglások által látásnak tudomást szerezni, s ha fölfedezték azok tartózkodási helyét, oly gyorsan és biztosan furják csőrüket azon ponton a földbe, hogy a zsákmányt csakhamar hatalmukba jut. Az egerekre is épp oly szenvedélylyel vadásznak, mint a rovarokra; néha kizárólag azok képezik táplálékukat. Neumann írja, hogy oly években, midőn az egerek igen elszaporodtak: akárhány varjút lőtt, mindnek tele volt begye egérrel; gyakran hatot egész hetet talált egyben-egyben. Ha mind e hasznos tulajdonságaikat tekintetbe vesszük — mondja tovább, — így bizonyára megtanuljuk a gyűlölt varjakat becsülni és szeretni.

Az e családhoz tartozó csóka (Corvus monedula) is bir mindazon jó tulajdonságokkal, melyeket a vetési varjura felsoroltunk, s épp úgy megérdemli a kiméletet, mint fekete rokona.

E rendből még csak a fecskék (Hirundinidae) családját említem meg. A fecskék az alkalmatlan kétszárnyuak (legyek) pusztítása által teszik magukat hasznossákká. E család egyike a legszerencsésebbeknek, mert majdnem mindent elöszertettel viselhetnek iránta az emberek, amit különben teljesen meg is érdemel. Gyakran azonban pajkosságból vagy mivel alkalmatlan helyre építkeznek, lerontják fészkeiket. Az utóbbi esetre nézve megjegyzem, hogy egy a fészkek alá vízszintesen szegezett deszkadarab elegendő arra, hogy elfogja a fiókok ürülékét, s így megszűnik az ok is, mely a fészek eltávolítását tan szükségessé tenné, s e kis fáradságot nagyon megérdemlik e tavasszal oly várva várt kedves vendégek.

A budapesti küldöttség tagjai másnap délig maradtak városunkban, s ezt az időt magántársaságokban töltötték el. Elmenetelikkor, a hajó-állomáshoz az ipar-társulatok néhány küldöttje is elkísérte őket.

Hírek.

— **A tapintatlanságok** olyan halmaza torlódott össze a kiállítási értekezlet s az azt kísérő ünnepies rendezésében, hogy egy cikkből mindannyira ki sem terjeszkedhettünk. Rámutattunk már arra a fureszságra, mint igyekezett főispán és polgármester az iparos elemet a részvételtől kizárni. Ebben legalább volt logika, ha gonosz és ferde logika is. De mit szólunk ahhoz hogy nem kaptak meghívót sem az értekezletre, sem semmitéle ünnepélyre oly férfiak sem, mint p. o. Gaál Péter vagy Latinovits Vince, kik mindketten akár multjokat, akár jelen társadalmi állásukat, akár szüleitésüket, akár vagyონukat tekintve legalább is azt a helyet foglalják el, a mit a főt nevezett urak, s azonfelül városunknak körülbelül első mezőgazdái. Lehet, itt meg az volt az ok, hogy e kiváló férfiak a függetlenségi párt hívei s mindenben független emberek; Jankovich et Comp. pedig szívesen képzelnék azt, hogy Baja város közönsége egynehány törleszkedő udvaronczból meg véleménye nyilvánításában megkötött tiszviselőből áll, s a kikre ők haragot tartanak, az a „társadalom“ kívül áll. Higgyék el pedig, a „társadalom“ nem egy különböző érdekek által összehorontált clique képezi; hanem a becsületes és független polgároknak amaz összessége melyben önök nem tudnak magoknak támasztékot keresni.

— **Abban a sajtópörben**, melyet Olay Lajos Kieger János ellen indított, az utóbbi, állítólagos bizonyítékai beszerzésére, három hónapi halasztásért folyamodott. A törvényszék azonban e kérelmet elvetette s Kieger utasította, hogy bizonyítékait 15 nap alatt terjessze be, különben azok az elővizsgálat folyamán nem fognak tekintetbe vétetni.

— **Mérgező zsványok.** Megemlítettük a minap, hogy holmi zsványok egy kanász-gyereket, az arczába öntött folyadékkal, hogyan tettek egy időre örültté. Ehhez hasonló eset történt megint a napokban is. E hó 18-án este Mettler Lőrincz dunai malmába egy ember állított be s éjjeli szállást kért. Halából aztán a malomban levő legényt és imast borral kínálta meg, a mit azok perze készségesen elfogadtak. Mi történt azután velök, arra nem emlékeznek. Másnap úgy találták meg őket eszméletlenül heverve a malomban, nem találtak meg azonban néhány zsák lisztet és buzát, a mit a rejtélyes látogató magával vitt. Az előhívott orvos a legényeken belindek-mérgözést konstatált, s szerencsére a beadott ellenszereknek sikerült a pörül-jártak életét megmenteni. E rablási esetnek a multkorival való hasonlatossága mindenesetre egy banda létezésére mutat, mely ily fortélyos módon úzi veszedelmes mesterségét. Jó lenne talán, ha ezt az észleletet megvizslelné a rendőrség is, mely mind ez ideig hasztalanul nyomoz.

— **A következő nyilatkozat** közlésére kérték föl: „Egy szer megengedtem magamnak azt a nagy luxust, hogy szóba álljak meg egy olyan emberrel is, a minő Erdélyi Gyula. Többet nem teszem, s nem törődöm vele, akármit írkal. Baja, 1883. szept. 21. Milasevits Márton, kir. közzégyőző.

— **Értesítés.** A kiállításra beküldött tárgyak becsomagolása és visszazállítása befejeztetik; a kinek czimére küldettek, kéretnek azok szives kézbesítésére. az eladásra beküldött tárgyak közül számos elkelt a kiállításon — a vételár egyenesen a tulajdonosoknak postai pénztalványok fog elküldetni, az illető helyi rendező urnó pedig az eladott darabokból levelezési lapon lesz értesítve. E hó 16-án a diszokmányok a kiintézeteknek rendelkezésére állanak; a helybeliek Esztergami Borbála pögyeleti elnök ő nagyságától átvehetik — a vidékiek diszokmányainak és pénzbeli jutalmainak átszolgáltatására a helyi rendezők fognak felkérni; ha valaki e tárgyban más intézkedést óhajt, sziveskedjék arról alulírtat értesíteni. Zombor, 1883. évi szept. hó 13. Dr. Margalics Ede kiállítási titkár.

— **A szabadkai kiállítás** ma nyílik meg, s a kiállított tárgyak számánál és sokféleségénél fogva egy aránt méltó lesz a látogatásra. A kiállítás a gazdasági eszközökön és terményeken kívül a méhészetet és selymeszetet is felöleli s e tekintetben is sok jeleset fog felmutatni. A megjelenő vendégek szorakozásáról is gondoskodott a rendező; a kiállítás alkalmával tartandó vígalmak sorrendje a következő: Szeptember 22-én este 8 órakor ismerkedési estély a „Hungária“ szállodában a bajai és szabadkai zenekarok versenyevel. II. 1) Szeptember hó 23-án d. u. 2 órakor társas ebéd a „Hungária“ szállodában. Egy teríték ára 3 frt. 2) Délután 5 órakor. Tiszti verseny, a nyitott lovardában. 3) Este 7 órakor. Műkedvelői előadás és hangverseny a városi színházban, melynek műsora külön fog közzététetni. III. 1) Szeptember 24-én d. u. 2 órakor. Lóverseny a majsai út végén elterülő gyepon rendezve a helybeli X. huszár ezred tisztikara által. 2) Délután 5 órakor. Mezei gazdák versenye ugyanezen helyen. 3) Este 9 órakor. Táncvigalom a „Pest városához“ czimzett szálloda nagytérképében. Beírté egy 1 frt IV. 1) A városligetben Szeptember hó 25-én d. u. 4 órakor. Gyalogverseny, két tisztelet díjjal. Táv. 6 kilométer. 2) Gátverseny, a hölgyek által adandó két-két tisztelet díjjal. Táv. 1000 mtr., 9 egy méter magas gáttal. 3) Este nagy tűzijáték. A 25-én d. u. 4 órakor a városligetben tartandó *athletikai versenyek* propozíciói: I. Gyaloglás-verseny. Táv. 6 kilométer. Indulás szept. 25-én d. u. 4 órakor a városligetben e czélra kitűzött, verseny pályán. Minden versenyző körutat számoló jelzi. A futás diszqualifikál. Díjak: Első győztes a „Hölgyek díját“ — második „tisztelet díj“-at nyer; ha a kitűzött pályát 42 percen belül teszi meg. II. Gátverseny. Táv. 1000 méter, 9 egy méter magas gáttal. Indulás d. u. 5 óra 5 perczkor a városligeti verseny pályán. Díjak: Első győztes a hölgyek díját nyeri, ha a pályát 4 percen belül; második győztes „tisztelet díj“-at ha a pályát 6 percen belül futja meg. A nevezések f. hó 25-én reggeli 8 óráig a szim megnevezésével a vígalmi bizottság jegyzőjéhez, Venczel Lajos urhoz küldendők.

— **A budapesti tűzoltó-egylet** 5000-ik örömlomlásának jubileumára városunkból *Pollermann Bertalan* főparancsnok és *Prigl Károly* szertáros utaztak föl Budapestre.

Közgazdaság.

— **A bajai takarékpénztár** ez évi augusztus havi forgalmi kimutatása: Bevételek: készpénz 1883. aug. 1-én 23522 29, váltó kölesön 195845 77, ingatlan 2947 61, zálog 2454, előleg 263 50, iratdíjak 6, kamatok 7562 32, betételek 52229 58, értékpapírok szelvényei 65, kezelési költség 1 15, hitelegylet váltói 3465, hitelegylet váltói % 69 97 hitelegylet tart. tőkje 6 73, hazai pénzintézetek 16000, tartalék tőke 157, összesen: 304595 02. — Kiadások: váltó kölesön 188850—, ingatlan 4800—, zálog 3200—, betételek 68695 40, betéti folyó kamatok 202 06, kamatok számlája 2841 69, kezelési költség 773 58, főtéri házjövdelem 231 20, adóba 500—, agio 4 73, hitelegylet váltó kölesön 25 45—, hitelegylet bizt. alapja 85—, folyó számlák 3500—, jótékony cseleked 2 05, készpénz aug. 31-én 28365 12, összesen 304595 92.

Irodalom.

— **A „Hölgyek Lapja“** az egyetlen szépirodalmi és divatlap, mely hetenként megjelen, minden száma párisi divatképekkel és egyéb érdekes mellékletekkel. Előzetési ára évenyre 3 frt. A lappal két rendbeli, szintén hetenként megjelenő Regénycsarnok van összekötve; a rendes a világirodalom legújabb és legszebb regényeit közli; (előzetési ára egész évre 52 füzetre 7 frt; évenyre 13 füzetre 1 frt 75 kr.) — a rendkívüli Csarnok, classikus és izgalmas hűvödi nagy regényeket közli; (előzetési ára egész évre 52 füzetre 6 frt; évenyre 13 füzetre 1 frt 50 kr.) Mindkét csarnok hetenként bérmentve küldetik meg 4 ivos füzetekben. Mindezek megrendelhetők a szerkesztő-kiadó *Milasevits Vilmos*nál, Budapest Szarvator 8. sz. kind megrendelhető egyúttal: *A világ legolcsóbb regényei.* 80—100 féle új regény világhírű szerzőktől 50—70% el a bolti áron alul. Kiváratra bárkinek is ingyen és bérmentve küld matványszámot úgy a „Hölgyek Lapja“, mint mindkét Regénycsarnokából, valamint részletes árjegyzéket regényeiről. Melegen ajánljuk! — Az „Üstökös“ egyik legjobb élelapunk. Szövege, képes egyaránt kitűnőek s mindenkor a napi események nyomában járnak. Politikai tekintetben határozottan függetlenségirányú; társadalmi közleményeiben legfőbb és sikerrel követett célja, hogy ualma ne legyen. Előzetési ára egy évenyre 2 frt. Melegen ajánljuk a közönség figyelmébe.

Közönség köréből. *)

Tekintetes szerkesztő úr!

Szíveskedjék jelen soraimat becses lapjának legközelebbi számában közölni:

Isten kegyelméből lett piaczkomiszáriusunk Gaál Rezső János, ki ezen magas állásánál fogva, nem tudja miként hordja tisztességes fejtét, oly „absurdum“ dolgoknak előidézője, hogy ezeken nemcsak a városi értelmiség, hanem a legutolsó dinya-csúsz is megbotránkozva tekint végig.

Ugyanis a többek közt, f. hó 12-én egy izr. esküvő ment végbe; mely alkalommal az ünnepélyen részt vevő fiatalok zenét ohajtván, a mi kedély világlukat természetesen még magasra emelendi, két fiatal ur egyén a zenészek meghívása czéljából — azok felkeresésére el is indult s sikerült a nagrvendéglőben az illetőket felfogadni. A piaczkomiszárius, ki mindenütt jelen van, (csak a hol szükséges, nem) az alkudozók közé lépett, kikérdezte az urak szándékát, mire ő — tigris szemekkel közéjük tekintve, megbagytar: „ha egyszer valamelyik úr szerenádót ohajtana imádottjának ablaka alatt huzatni; addig ne mészélje azt cselekedni — mig nála ez be nem jelen-tetik.

Ezt a hatalmat s ehhez több hasonlót ő piaczkomiszáriusára hogy hol szerezte, a jelenig lehetetlen volt kipuhatolni.

E tettek megérdemlik hogy a nyilvánosság elé hozassanak

Ó Bocse 1883. szept. 18-án.

Buday István.

Üzleti tudositás.

Baja, 1883. szept. hó 22.

Árak métermázsánként:

Buza	9 45—9 50
Kétszeres	7 50—7 50
Rozs	6 .—7 10
Árpa	6 75—6 80
Zab	6 .—6 .—
Kukuricza	6 25—6 30
Köles	6 70—6 75
Bab	8 80—8 90

Első cs. k. szab. dunagőzhajózási társaság menetrendje

f. évi junius 17-től a további rendeletig.

Postahajók:

Bajáról Mohácsra Zimonyba: naponként reggeli 1/2 órakor.

Bajáról Budapestre: naponként reggeli 4 órakor.

Személyhajók:

Bajáról Mohácsra: naponta este 8 órakor.

Bajáról Budapestre: naponta délután 1 órakor.

*) E rovatban közérdeklő felszólalások, panaszok, sat. — díj nélkül — a beküldő felelőssége mellett — közöltetnek. Névtelen közlemények nem vétetnek tekintetbe. Szerk.

Laptulajdonos:
Olay Lajos.

Felelős szerkesztő:
Inczédi László.

279. szám.
v. 1883.

Árverési hirdetmény.

Alulírt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a szabadkai kir. törvényszék 9760/1883. számú végzése által Reich Bernát bajai lakos végrehajtató javára Braun Ignác rigyiczai lakos 398 frt 80 kr. főke, ennek kamatai és eddigi összes perköltség követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság felül foglalt és 1467 frt 9 krra becsült: bolti árúezikkek, szoba-bútorok, ágynemű s házi eszközökből álló ingóságok nyilvános árverés után eladatnak.

Mely árverésnek a 7167/p.1883. számú kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén,

vagyis Rigyiczán végrehajtást szenvedő lakásán és üzletében leendő eszközzésére 1883-ik évi szeptember hó 28-ik napjának dél előtti 10 órája határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881. évi LX. t. sz. 107. §-e értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. cz. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Baján, 1883-ik évi Szeptember hó 19-ik napján.

Horánszky László,
kir. bír. végrehajtó.

Hirdetmény.

Provália utcza volt Vojnits-féle emeletes

lakházban

földszinti 6 szoba és hozzá tartozók folyó évi október hó 24-től bérbe adandó.

Bővebb felvilágosítást ad.

KRSTANITS ISTVÁN,
háztulajdonos.

HIRDETMEŒY.

Alulírott tisztelettel tudomásra adja, hogy a Jaukóban fekvő és tulajdonát képező 14 kapa szőlő és hozzá tartozó 5 hold (1200 □ öl) szántóföld és gyümölcsös a benne levő épüle tekkel együtt szabadkézből eladó.

Bővebb értesítést ad a tulajdonos

Beyer Adolf.

Hirdetmény.

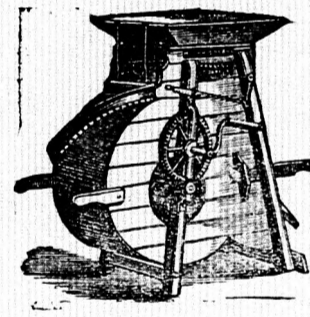
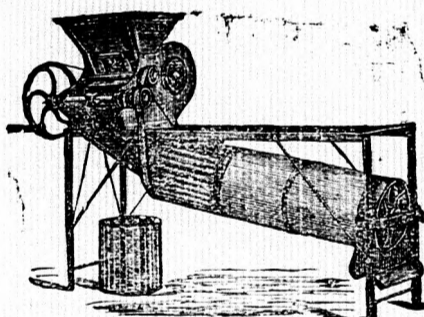
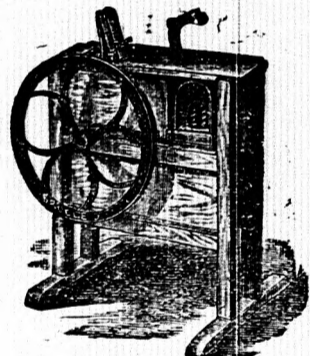
A Haynald- [Bárány] utczában, Bernhardt Ernő és Király Sándor urak közti

LAKHÁZ

f. é. szept. hó 29-ik napjától, egy vagy több évre, jutányos ár mellett bérbe kiadó. — Továbbá a pesti vámház átellenében fekvő 2 hold szántóföld 3 egymásutáni évekre haszonbérbe kiadó.

Bővebb értesítést ad

Nievel Nándor.

Grosz Henrik és társa

gépész mérnöki vállalat.

Magyar - angol mezőgazdasági gépek gyári raktár, és gépjavitó műhelyük

Baján fő utca 275-ik szám [vörös ökor szálloda átellenében.]

Ajánlják a t. gazdák, valamint t. gabona kereskedő uraknak, dús raktárukon lévő különféle nagyságu, és legkitünőbb szerkezetű Trieureket [konkolyválasztókat] új jobbitott Baker-féle, és kettős gabona tisztító rostákat [Baker rendszer] nem különben a bármely keskeny ajtókon vagy lépcsőzeten minden nehézség nélkül kényelmesen szállítható, itt helyben előnyeiről gyorsan elismert, és megszeretett, kizárólagosan szabadalmazott Schmid H.-féle gabona tisztító nemzeti rostákat, melyeknek az előnyeik következők:

egyszerű és könnyű szerkezeténél fogva, majdnem fél akkora, és súlyban $\frac{2}{3}$ résszel könnyebb, mint a Baker rosta, magassága 4' 4", szélessége 2' 4", súlya 55 kiló.

Lelkiismeretesben tett kísérletek folytán, ezen rosta ármely rostálandó gabonanemeknél mind mennyiségben, mind minőségben a nagyobb rosták munkaképességével azonos, felső és alsó rázóval, 6 felső és 3 alsó szitával, van ellátva, és feltűnő erős szele, a gaonát tökéletesen tisztítja, valamint az üszögöt is eltávolítja.

Továbbá mélyen ajánljuk több borozdás szabadalmazott ekéket, kukoricza morzsolókat, daráló, répa és takarmány- [szecska] vágó gépeket, bor sajtókat, és szőlő zúzókat, végre egy és két járatú, valamint szállítható gazdasági szabadalmazott mű malmokat, szijhajtásra, legjutányosabb gyári árban.